

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal

Tingvoll, 10. desember 2015

NVE

BORDALSELVA I MOLDE KOMMUNE – KRAV OM NY KARTLEGGING

Viser til ref. 201107502

Etter befaring i vassdraget, mener vi at den biologiske undersøkelsen ikke holder mål. Vi krever derfor at det blir gjort en ny undersøkelse.

Vi befarte området 5.12.15. Vi startet da det begynte å lysne av dag og holdt på til mørket kom. Sammen med oss var «Synne», som representerte 4 grader pluss, noen kraftige byger med oppholdsvær innimellom regn og sludd, dårlig dagslys og generelt slike forhold som gjør at ei befaring lett får begrenset verdi. Fra før var det litt snø, uten at det hindret mye. Vannføringa var stor, så det var umulig å krysse elva.

På bakgrunn av dette har vi likevel en rekke kommentarer til rapporten fra Sweco om virkninger på biologisk mangfold.

Naturverdier i området

Den nedre delen av elva er den mest interessante. Her er kløftenatur, elementer som fossefall, steinblokker, bergvegger og ansamlinger av død ved i og langs elva. Det dannes også noe fossesprut ved enkelte fosser, selv om det ikke er store miljø. Dette er elementer som gir gode forutsetninger for lav og mose.

Vi er uenig i miljørapporten sin konklusjon om at den nedre delen av elva fremstår som åpen, med god ventilasjon og solinnstråling og som gjør at sannsynlighet for rikt kryptogamsamfunn synker betraktelig. Rapporten anser potensialet for rødlistede lav- og mosearter som lite.

Det vi fant var derimot opptil 10 meter høye nordvendte bergvegger og mange steder store trær på begge sider av elva slik at trærne delvis dannet tak over elva. Stedvis var det epifyttflora helt til topps i trærne. Både topografi og høye trær like ved den nedre delen av elva skjerner ikke minst for

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal
v/Øystein Folden, Rasta 4, 6630 TINGVOLL

Telefon 918 12 542 – epost moreromsdal@naturvernforbundet.no – internett

www.naturvernforbundet.no/mr

solinnstråling. Vi observerte blant annet lungeneversamfunn flere steder i området. Slike samfunn i et kløftet, avskjermet og fuktig miljø med gamle trær indikerer vesentlige biologiske verdier. Vi fant gubbeskjegg på kanten av dette miljøet, og mener det er overveiende sannsynlig at det kan være flere rødlistede arter ellers i miljøet.

I området burde det blant annet være aktuelt å se etter små levermoser på død ved i og langs vassdraget samt fuktighetskrevende knappenålslavsamfunn blant annet på grov gråor. Dette er artssamfunn som kan inneholde flere sjeldne, krevende og høyt rødlistede arter.

Bortsett fra nederst i området er det furuskog og enkelte innslag av lauvskog, av varierende alder. Noe er sannsynligvis ganske gammel, og det er både stående og liggende død ved. Samtidig var det gamle stubber etter hogst for lenge siden.

I denne skogen fant vi stadig gubbeskjegg. Videre observerte vi en stor død osp i rørledningsområdet. Den har et tverrmål på ca. 60 cm og med stort hulrom, og skal derfor skilles ut som naturtypeobjekt hvis den ikke inngår i en større lokalitet. På denne ospa var det blant annet sølvnever. En nærliggende ospelokalitet bør sjekkes for rødlistearten narreglye (VU) som har den nasjonale sørgrensa i Molde kommune. Nærmeste funn er både sør og vest for Bordalselva, 3-4 km unna, i følge Artskart.

Myr er også en naturtype som bør nevnes. Vi mener at det store myrområdet midt i området, som

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal
v/Øystein Folden, Rasta 4, 6630 TINGVOLL

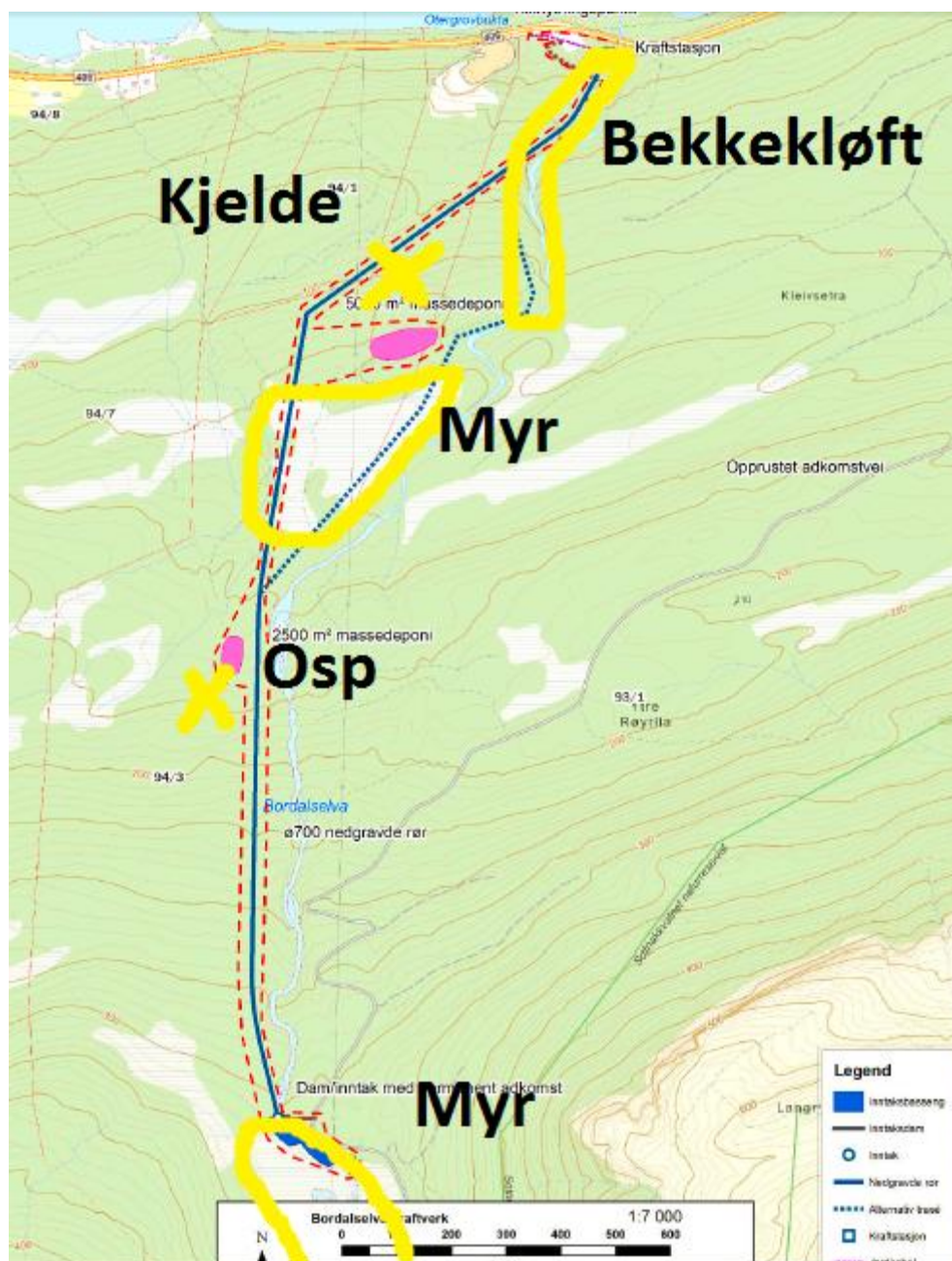
Telefon 918 12 542 – epost moreromsdal@naturvernforbundet.no – internett

www.naturvernforbundet.no/mr

kan bli påvirket av rørledningen/midlertidig anleggsvei, og myra ved inntaket nok begge er kystmyrlokaliteter.

Til sist skal nevnes en mulig kilde. Som følge av forholdene under befaringen var det vanskelig å fastslå om lokaliteten er å regne som en varig kilde.

Der Sweco ikke fant noen naturtypelokaliteter, har vi ved en befaring under langt dårligere forhold likevel funnet fram til en rekke naturtypelokaliteter som vil bli påvirket av omsøkte tiltak.

Figur 1. Kart fra søknaden, der mulige naturtypelokaliteter funnet 5.12.2015 er skissemessig innlagt.

Kartlegging av naturtyper

Det er tatt alt for lett på kartlegging av naturtyper etter DN håndbok 13. Vi er uenig når det i rapporten står at til tross for enkelte bekkekløft- og bergveggkvaliteter, så opptrer disse i så liten skala at en ikke kan karakterisere den prioriterte naturtypen bekkekløft og bergvegg. Vi mener at selv om bekkekløftutformingen varierer, er den likevel samlet sett både stor (500 meter lang, med vegg opp til 10 meter høy) og godt utformet. Det er både furuskog og lauvskog i kløfta. En spesielt viktig kvalitet er død ved i og langs kløfteområdet. Det er godt kjent at død ved i og langs vassdrag kan inneholde en rekke rødlistearter. Det er betydelig mulighet for at det kan være tale om B-verdi på denne lokaliteten.

Den nederste myra er tett oppunder 50 dekar, myra ved inntaksområdet er en del større. Det går høgspenlinje over begge myrene, men ellers er myrene uten inngrep. De har derfor sannsynligvis minimum B-verdi.

Skogen i øvre halvdel av prosjektområdet må vurderes under vesentlig bedre værforhold og av biolog med kompetanse på vedboende sopp, men kan ha potensial for å være kystfuruskog av verdi.

Hvis det er tale om en varig kilde, skal også denne sannsynligvis ha B-verdi.

Kartleggingskompetanse

Karakteristisk for denne rapporten, men som vi også har sett i andre miljørapporter, er en del generelle formuleringer i innledningen som skal gi leseren inntrykk av stor faglig kompetanse og en faglig god rapport. Det kommer fram at firmaet har flere erfarne økologer og at den som gjennomførte feltundersøkelsen 22. august 2011 er utdannet biolog og har flere års erfaring fra forskning. Han har også erfaring fra offentlig forvaltning.

Det står imidlertid ikke noe om hvilken verdi dette har i denne saken. I småkraftsaker er ikke minst god arts kunnskap viktig. Vi ser at det er en konsulent som ikke har vært i vassdraget som har artsbestemt innsamlet materiale av moser og lav. Vi mener at den som har god arts kunnskap er best egnet til å hente inn prøver fra de riktige delene av vassdraget, og at dette ikke kan erstattes fullgodt ved at andre henter inn materiale.

Videre er vi litt undrende til funnet av sprikeskjegg i dette området. Vi skal ikke avvise at det er gjort et slikt funn. I Artskart er det bare 3 funn av sprikeskjegg i Møre og Romsdal. Det vi så i området er bleikskjegg som ligner en god del på sprikeskjegg og gubbeskjegg.

Videre var det noen merkelige formuleringer om gammelskog knytta til granskogen. I dette området står grantrærne på rekke med 2,5 meters mellomrom. Alle trærne er like gamle, selv om noen er store og noen er små. Slikt blir ikke gammelskog i naturtypesammenheng. I furuskogen lenger opp derimot kunne en finne noen gamle trær, men den var ikke nevnt av Swecos biolog, selv om det der fins en god del trær med gubbeskjegg som har grei signalverdi.

På side 7 i rapporten leser vi at det er foretatt undersøkelser i de områder som faglig er vurdert som viktigst for prosjektet, og en har derfor fått grundig informasjon om biologiske verdier i området. Dette er vi uenig i. Jfr. blant annet avsnittet om kartlegging av naturtyper .

Vi leser videre at tidligere verneplanutredninger i forbindelse med Sotnakkvatnet naturreservat, som ligger høyere opp i terrenget, har vært av verdi. Relevante opplysninger fra dette arbeidet skal ha vært brukt i småkraftutredningen. Hvilke opplysninger fra vernetdata i Naturbase som er relevante, står det ikke noe om. Men i Naturbase ser vi blant annet at i flere deler av reservatet er det uvanlig mye lav på trærne – blant annet gubbeskjegg og lungenever. De sjeldneste lavartene er det mest av på de gamle trærne. I den vestlige delen er det gjort funn av noen sjeldne vedboende sopper som for eksempel brun kvitkjuke. Som et eksempel på vår svake tillit til rapporten, kommer vi senere i dette brevet tilbake til rødlistearten gubbeskjegg som ikke bare er i reservatet, men også i utbyggingsområdet.

NVE sin ferske rapport om kartlegging i småkraftverksaker (Gaarder, G. & Høitomt, T. 2015. Etterundersøkelser av flora og naturtyper i elver med planlagt småkraftutbygging. NVE, rapport 92.), ser vi som meget aktuell for å understreke vårt syn på konsulentfirmaet sitt arbeid i denne saken. Alt tyder på at i dette området må det også regnes med store avvik mellom det som er påvist og det som ville være det reelle resultatet. Vi har blant annet merket oss at konsulenter som ikke evner å påvise rødlistearter og naturtyper vil for eksempel i liten grad ha evner til å vurdere hvor det kan være potensiale for viktige funn. Det er videre interessant å lese at etterundersøkelsene i ferdig utredede småkraftsaker viste at antall rødlistede lav og moser ble 12,8 ganger så høyt i det nasjonale evalueringsprosjektet og at det ble funnet nesten dobbelt så mange naturtyper sammenlignet med det som kom fram av miljørapportene.

I løpet av kort tid fant vi en rekke lokaliteter med rødlistearten gubbeskjegg (NT). Når arten ikke er omtalt i rapporten, gir dette en klar dokumentasjon på at konsulentfirmaet ikke har brukt nødvendig fagkompetanse på den delen av oppdraget.

18 lokaliteter av gubbeskjegg innlagt på www.artsobservasjoner.no 5.12.2015

Forvaltningsloven

Når saker sendes på høring, bør det tas hensyn til at det kan være interesseparter som er avhengig av å befare området. Når en kraftutbyggingssak i Møre og Romsdal blir sendt på høring i desember og med 1. mars som uttalefrist, kan området være nedsnødd i høringsperioden. Det er sannsynlig at den dagen vi befarte området var den beste i høringsperioden. Det var ikke lett å finne orkideer denne dagen. Det må kunne kreves at NVE tar hensyn til regionale forhold. Vi vil minne om § 17 i forvaltningsloven der det er et krav om at forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal
v/Øystein Folden, Rasta 4, 6630 TINGVOLL
Telefon 918 12 542 – epost moreromsdal@naturvernforbundet.no – internett
www.naturvernforbundet.no/mr

som mulig før vedtak treffes.

Konklusjon

Vi mener at kunnskapsgrunnlaget som er lagt fram i miljørapporten er alt for tynt til at det kan gjøres et vedtak i saken. Jfr. både § 8 i naturmangfoldlova og aktuelle krav i forvaltningsloven.

Det viktigste er å prioritere nye biologiske undersøkelser av den nedre kløfte- og fossedelen av elva. Når en likevel må ha biolog på stedet, bør en få kartlagt myrlokalitetene og furuskogen som muligens kan være gammelskog, og i tillegg osp som mulig narreglyelokalitet.

Vi har ellers merket oss at det ble brukt maksimum en dag i felten til den terrestriske delen av rapporten om biologisk mangfold, mens arkeologen som var i området brukte 3 feltdager.

Vi har til nå ikke gått gjennom andre forhold ved dette prosjektet, men mener alt nå at naturverdiene er såpass store og blir berørt såpass mye at dette er et dårlig prosjekt. Med en utbyggingspris på 5,30 kr/kWh, kan vel utbygger like greit bli oppfordra til å trekke søknaden. Høringsinstansene bør slippe å kaste bort tid på en søknad med så dårlig dokumentasjon av biologisk mangfold.

Med vennlig hilsen

Øystein Folden
leder

Kopi: Fylkesmannen i Møre og Romsdal